

Hudba jako významný socializační prvek v regionech ČR

Romana Bírešová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Romana BÍREŠOVÁ**
Osobní číslo: **H118301**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Hudba jako významný socializační prvek v regionech
ČR**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovědního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na kulturu
- na hudbu
- na historii hudby
- na hudební nástroje
- na rozdělení dle nástrojů a žánrů
- na dechovou hudbu.

Součástí práce bude výzkum kvantitativního charakteru, a to využívání a oblibu stávající kulturní zábavy.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Češková, M. Hudba v počítači. Praha: Grada Publishing, a.s., 2003.

Hostomská, A. Hudba a lidé. Praha: Supraphon, n.p. nositel Řádu práce, 1969.

Navrátil, M. Dějiny hudby. Olomouc: Vototia s.r.o., 2003.

Oling, B. – Walysh, H. Encyklopedie hudebních nástrojů. (Přel., Holeňová, J.) Rebo Productions CZ, spol. s.r.o., 2004.

Pěňčík, S. Když zazpívají křídlovky. 1. vyd. Břeclav: Moraviapress, 1998.

Smetana, R. Dějiny české hudební kultury 1890–1945. 1. vyd. Praha: Academia nakladatelství Československé akademie věd, 1972.

Smolka, J. a kol. Dějiny hudby. 1. vyd. Brno: Togga agency, s.r.o., 2001.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí ústavu

doc. PaedDr. Slavomír Laca, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

ROMANA BIREŠOVÁ
.....
Jméno, příjmení studenta

V Brně .....
1.4.2014

.....
Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být těm nejméně pět pracovních dní před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosažených v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělků dosažených školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce nastiňuje jaký má hudba vliv na socializaci jedince a jak je tato oblast důležitá pro společenský život vůbec.

Celá práce je rozdělena do sedmi částí přičemž každá má svoje opodstatnění. Teoretická část pojednává o historii hudby a kultury. Dalším bodem je srovnání historické a současné hudby, kapitola se taktéž podrobněji věnuje rozdělení hudby dle nástrojů, žánrů. Následuje zaměření na jednu dílčí oblast, a to na dechovou hudbu. Součástí je také hudba jako socializační prvek. Praktická část je popis vlastního výzkumu, jde o analýzu shromážděných informací k řešení hlavní výzkumné otázky, která zní: Proč lidé upřednostňují nakupování a pobyt v obchodních centrech před klasickou kulturní akcí?

Klíčová slova:

Hudba, kultura, tradice, socializace

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with music and its impact on socialization in relation to a particular person and how important for social life music is. The thesis is divided into seven parts. The theoretical part focuses on the history of music and culture. The next issue is comparison of historic and modern music; the chapter also deals - in detail - with music as for musical instruments and genres. The next part is aimed at one particular genre - brass music. Music as a socializing factor is also mentioned. The practical part analyses gathered information with regards to the key question: Why do people prefer spending time in shopping centres to visiting traditional cultural events?

Keywords:

Music, culture, tradition, socialization

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala mému panu vedoucímu, doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D., za odbornou pomoc, která z jeho strany byla vždy užitečnou metodickou pomocí.

Motto

„Hudba je tu proto, abychom ji poslouchali, dobrá hudba je tu proto, abychom jí uctívali.“

Keks I.

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 HISTORIE HUDBY A KULTURY	12
1.1 HUDBA	13
1.2 KULTURA	19
2 HUDBA HISTORICKÁ A SOUČASNÁ	21
2.1 ROZDĚLENÍ DLE NÁSTROJŮ.....	21
2.2 ROZDĚLENÍ DLE ŽÁNŘŮ	25
2.3 ZAMĚŘENÍ NA DECHOVOU HUDBU	30
3 HUDBA JAKO SOCIALIZAČNÍ PRVEK	33
3.1 CIZÍ NÁZORY	34
3.2 VLASTNÍ NÁZORY	35
3.3 ARGUMENTACE	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
4 METODOLOGIE VÝZKUMU	38
4.1 CÍL VÝZKUMU	39
4.2 POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR.....	39
4.3 POZOROVÁNÍ.....	41
5 VÝBĚR A POPIS VÝZKUMNÉHO VZORKU	43
6 VLASTNÍ VÝZKUM	45
7 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	48
7.1 OBECNÁ STRÁNKA.....	50
7.2 ZAMĚŘENÍ NA SOCIÁLNÍ STRÁNKU	51
ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
SEZNAM OBRÁZKŮ	58

ÚVOD

Kulturní vyžití v dnešní moderní a uspěchané době je pro mnohé lidi velkou neznámou. Každý člověk má kulturní křivku na jiném stupni. Pravdou je, že zvolit si formu trávení volného času a odpočinku je na každém z nás.

Co se týče hudby, ať už koncertní nebo hudební zábavy či kultury jako takové, toto odvětví zaznamenává velký pokles návštěvnosti ovlivňující různé novodobé vymoženosti, jako jsou: sezení u PC, s tím spojená komunikace na sociálních sítích, hraní her na PC, sezení u TV a velkou oblibu si dnes získal nový druh zábavy, a to „nakupování v supermarketech“. Souvislost se sociální pedagogikou je jednoznačná, a to v oblasti zvané volný čas. Volný čas je významnou oblastí života, ale i výchovy, časem očekávání, ale i rizik. Na základě trávení svého volného času v životě hovoříme také o kvalitě našeho života. Kultura jako taková je po sociální stránce stále více ochuzená. Jedná se o boj s moderními výdobytky nynější doby, kdy lidé ztrácí kontakt mezi sebou a uzavírají se. Následná resocializace je v dnešní době pro různé typy lidí velmi složitá. Otázkou je, zda se proti tomu jde nějakým způsobem bránit a zda by neměly být více zapojeny organizace, jako jsou školy, školky, zájmové organizace a další. Člověk by měl být od dětství k tradicím veden a následně by si měl sám vybrat, zda je pro něj tradiční kultura zajímavá. Rodiče v dnešní době, ve spoustě případů, nedají dítěti na výběr.

Hlavním cílem je zjištění, proč jsou kultura a hudba obecně, takto v pozadí oproti dřívější době. Dále také zjištění, kde a ke kterému odvětví se jaká skupina posluchačů v dnešní době hlásí a jestli vůbec. Jaký má hudba vliv na sociální okolí a na vztahy mezi lidmi vůbec. Za respondenty budou vybrány různé věkově odlišné skupiny lidí, a to dle druhu konané akce. Příkladem se bude jednat o taneční zábavu, zde půjde o kategorii posluchačů ve věku od 18 až 55 let. Následně se zaměřím na koncerty, kde půjde o posluchače s věkovou hranicí 14 až 75 let. Mezi mnou položenými otázkami budou i následující: Jak trávíte volný čas? Jak byste trávil volný čas nejráději nehledě na finanční náročnost? Jaký máte oblíbený hudební žánr? Jak často chodíte na kulturní akce? Proč nechodíte na kulturní akce častěji? Zdá se Vám, že jsou kulturní akce finančně nákladné? Chodil/a byste na kulturní akce častěji, kdyby byly levnější? Chodíte ve volném čase raději

nakupovat do obchodních center nebo jedete za kulturní akcí? Na které kulturní akci jste byl naposled? Kdy to bylo? Proč se dříve navštěvovaly tyto akce více? Změnil se Váš kulturní život oproti dřívějšku? Chodíte na kulturní akce sám s rodinou, či chodíte s přáteli?

V teoretické části této práce budu vycházet ze získaných informací prostudovaných zdrojů, jako jsou: studium příslušných materiálů, ať už knih, časopisů, či informací z internetu, následně půjde o využití cizích i vlastních zkušeností v dané problematice a v neposlední řadě o sběr materiálů pro srovnání. Dalšími zdroji budou internetové diskuze k souvisejícím článkům.

Empirická část bude zahrnovat metodu kvalitativního výzkumu, kdy budou na respondenty použity formy šetření polostrukturovaného rozhovoru a pozorování. Co se týče metody výzkumu, k danému tématu je nejvhodnější, a to z důvodu přirozeného rozhovoru při navštívených akcích. Pozorování je pro můj výzkum také jedna z nejvýhodnějších variant, vezmete-li v úvahu, že jako zpěvačka mám všechny z jeviště na dohled a rozhovor s lidmi je pro mne jednodušší než u cizích lidí. Respondenti budou vybráni z cílové skupiny posluchačů od 14 do 75 let v závislosti na typu navštívené akce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE HUDBY A KULTURY

„Dějiny hudby jsou živou časovou posloupností, která má vždy vlastní rytmus a individuální podobu. Určitý souvislý úsek v tomto smyslu nazýváme „epochou“. Duchovní a umělecko-historické epochy jsou víc než jen chronologickým prostorem, v němž se nacházejí osobnosti, data, díla a události. Označují i jisté závazné ideje, postoje a požadavky, obsahující uzlové body, ve kterých se nakumulovaly některé vývojové trendy, a stejně tak i klíčová díla, kde jako ve zkumavce nacházíme vše podstatné na malé ploše. Podléhají přitom na jedné straně vnějším vlivům (politice, hospodářství, duchovním a společenským hnutím), ale na druhé straně mají i svou vlastní dynamiku” (Hrčková, Dějiny hudby VI., 2006, s. 7). Světová hudební kultura se datuje již od středověku. Studium knih jako jsou Dějiny hudby od prvního do posledního, šestého dílu, v obdobích od středověku přes renesanci, baroko až po 20. století, se dozvídáme, že světová hudba a kultura byla bohatá již ve svých počátcích, přičemž se tento vývoj velmi podobá hudebnímu a kulturnímu rozvoji v českých zemích.

Má bakalářská práce zahrnuje sedm hlavních kapitol, z nichž v první části jde o tři kapitoly a druhá část obsahuje kapitoly čtyři. První kapitola se zabývá obecnými informacemi o hudbě a kultuře, jako je jejich zrod a jejich historický vývoj vůbec. Dále bude zmíněn dějinný chronologický sled vlastního rozvoje hudby a kultury, jak v českých, tak i okrajově ve světě.

Druhá kapitola pojednává o rozdělení nástrojů a žánrů dle oblíbenosti té či oné doby a následné srovnání s dobou současnou, kdy po zavedení technických nástrojů se oblíba v nich samozřejmě značně liší. Následnou malou podkapitolou je zaměření na dechovou hudbu. Tahle oblast je mi velmi blízká a jsem přesvědčena, že je to jedna z oblastí nejvíce opouštěných a opomíjených. Je to s podivem, jelikož tenhle žánr je jedním s poctivě odehraných, bez jakýchkoli playbacků. V dnešní době jen málokterá hudba je poctivá a hlavně živě odehraná.

Třetí kapitola se věnuje jak cizím, tak mým vlastním názorům na zkoumané téma, a to i po stránce socializační. Argumentace je taktéž součástí téhle kapitoly, v níž se dočteme nejen jaký pohled mají lidé v současnosti na hudbu jako na socializační prvek vůbec, ale také proč tomu tak je a zda jej vůbec jako socializační prvek vnímají. Je to jedna z těch kapitol, která je překvapující a zaměřena na to, kde se moje bádání vlastně ocitlo.

V druhé části, čili praktické, se objeví samotný výzkum, který je obsažen ve čtyřech kapitolách. Jedná se o metodu kvalifikačního výzkumu. Nejprve bude zmíněna vlastní metoda, následná kapitola pojednává konkretizaci výzkumného vzorku a v neposlední řadě je také neopomenutelnou součástí spojení tématu se sociální stránkou. Výsledek výzkumu je samozřejmou součástí druhé části mé bakalářské práce. Na závěr bude sepsán souhrn informací jak z celé práce, tak i z výzkumu a zamyšlení proč je to tak a ne jinak a zda je to tak správně či naopak.

1.1 Hudba

„Hudba je organizovaný systém zvuků. Výběr zvuků, jejich rytmické členění a jejich uspořádání určují kvalitu, funkci a estetické působení hudby” (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Hudba>, 2014).

V úvodu mé práce se můj zájem soustředil na samý počátek vývoje hudby, a to od středověku. Pominu-li prvotní hru na klacíky a různé jiné antické nástroje, o kterých se zmíním v další kapitole, hudba byla, jak jsem již uvedla, ve svých počátcích velmi bohatá. *„Do konce 1. tisíciletí se postupně absorbuje a kodifikuje chorální zpěv východního původu na půdě křesťanské církve. Vznik nových druhů v rámci chorálu, a především rozvoj polyfonie v dalším období jsou už typicky evropské projevy středověku v nejvlastnějším smyslu slova”* (Hrčková, Dějiny hudby I., 2005, s. 9). Na půdě křesťanské církve se tedy začal vytvářet první kulturní poklad evropské civilizace, a to křesťanský bohoslužebný zpěv. *„Křesťanství vznikalo zpočátku jako vědomá negace předcházejícího a znamenalo činorodý boj o pozemské štěstí, jehož výrazem byl hymnus”* (Hrčková, Dějiny hudby I., 2005, s. 9). Termín hymnus znamená chvalozpěv, jde o sólovou nebo sborovou píseň, oslavující Boha, později se zpíval i na počest různých hrdinů a jejich významných

činů. A co bylo původem křesťanského zpěvu? „*Od počátku křesťanství souvisely náboženské obřady vždy s hudbou. Hlavními zdroji, z kterých se utvářela hudební složka křesťanské liturgie, bylo řecko-helénistické dědictví, židovský náboženský zpěv, vliv Byzance, zároveň i hudební projevy a folklorní prvky různých národů Římské říše, které postupně přijaly křesťanství*” (Hrčková, Dějiny hudby I., 2005, s. 11).

Další epochou je období renesance. „*Renesanční hudba zachovává míru, je zdrženlivá ve výrazu, osvojuje si všeobecné umělecké ideály rovnováhy, vyrovnanosti, proporcionality. Středověká hudba byla výrazově extrémní, hromaděním a křížením hlasů, ornamentů a disonantních zvukových sledů odrážela v úzkém intervalovém prostoru nedostatek smyslu pro míru, vnitřní napětí, protikladnost a nevyrovnanost člověka pozdního středověku. Důležitými znaky renesanční hudby jsou právě naopak jasnost a přehlednost formové výstavby, přesného členění na vyhraněné úseky díky užití kadencí, smysl pro zvukovost a ohled na požadavky sluchu. Hudba 15. století i při velkých technických uměleckých přínosech je celkově jednodušší, méně subjektivní a přístupnější širší veřejnosti než hudba 14. století*” (Hrčková, Dějiny hudby II., 2004, s. 27).

Následující fází je období baroka. Hlavními roky byly, co se týče hudby, přibližně léta 1580 až 1730/1750. „*Vývoj probíhal samozřejmě vždy plynule, mezi renesanční a barokní epochou neexistoval žádný nápadný zlom, stejně jako má každý společenský a historický jev svou fázi vzniku (formování), vrcholu a zániku (většinou postupného, nikoli náhlého), probíhal také vývoj barokního stylu ve třech fázích: rané, vrcholné a pozdní. Takový pohled na lidské dějiny obecně i na jejich jednotlivá období nabízí všeobecná historiografie a není důvod, proč by to neplatilo také v hudbě - vždyť hudba nikdy nežila kdesi ve vzduchoprázdnu, ale v lidské společnosti, jejíž byla součástí*” (Kačic, 2009, s. 17). Vývoj barokního stylu v hudbě můžeme tedy považovat za pozvolný a plynulý.

Příští etapou je hudba v období klasicismu. Jednalo se o století plně obsazeného raně klasického orchestru, byly to flétny, hoboje, fagoty, lesní rohy, trubky, tympány, housle, violy, violoncella, kontrabasy, podějí i klarinety a trombony. „*Složitá polyfonie vrcholného baroka je často nahrazena prostou homofonií, melodika byla lidovější, písňová, periodická, rytmika je živá a přehlednější. Jednou z forem byla snaha po čistém hudebním*

tvaru, a ta způsobila přesun od hudby dramatické k hudbě instrumentální” (Heidrová, http://hudobnik.wbl.sk/dejiny_hudby_-_skripta_-_srpen_2010.pdf, 2010)

Následovalo období romantismu. Hudba vyhovovala romantickým ideálům pro svou mnohovýznamovost a citovou vypjatost, v polovině 19. století vzniká jako typický produkt romantismu symfonická báseň.

Posledním důležitým úsekem jsou dějiny hudby 20. století. Na konci 19. a počátku 20. století roste nemilitaristický nacionalismus, který je patrný hlavně v operách a symfoniích, čili svobodné národovectví a také vlastenectví. Toto období zaznamenává také zvýšený zájem o sběr lidových písní, tzv. etnomuzikologii. Můžeme tedy říci, že pro tuhle etapu je zásadní opera, symfonie a lidové písně. *„Tato hudba tak přináší, jak to je v dějinách hudby obvyklé, něco úplně nového. Ale skladatel to navrhuje na systém již známých informací, a tak posluchač dostává sice cosi nového, ale přece jen na známém pozadí*” (Hrčková, Dějiny hudby VI., 2006, s. 9).

Poslední částí první kapitoly je hudba v českých dějinách. Je to široké téma, které bude popsáno neobšírně a v kostce. Středověká hudba v českých dějinách byla nic se nelišící od světové, podstatné pro tuhle dobu byla hudba chrámová a bohoslužební. *„Chorální zpěv byl v 9. století již na vysokém stupni svého staletého rozvoje a povšechně by se mohlo předpokládat, že byl do českých zemí importován a zde přijat jako hotový systém*” (Černý & kol., 1989, s. 27). 9.-10. století se říkalo století liturgického zpěvu.

Od husitství do Bílé hory 1420-1620

V 15.-16. století hudba procházela podobnými epochami jako hudba středověku. *„Příznivějšími předpoklady k jejímu přežívání vytvořil větší podíl písemně fixované hudby oproti improvizované pohusické epoše* (Černý & kol., 1989, s. 88). *Valná většina umělé vícehlasé kompozice předbělohorské éry se ovšem přestala po roce 1620 pěstovat v souvislosti s nástupem nového slohu, s čímž zřejmě souvisí i fragmentární dochování většiny vícesvazkových souborů hlasových knih s touto hudbou*” (Černý & kol., 1989, s. 88).

Pobělohorská doba 1620-1740, Barokní hudba

„Když se v polovině 18. století změnil hudební vkus, barokní hudba rychle vymizela z praxe. Hudba 17. století se přestala hrát již během první čtvrtiny 18. století a hudbu z doby po roce 1700 potkal stejný osud již v 50. letech 18. století” (Černý & kol., 1989, s. 154). Mnoho významných lidí se snažilo barokní hudbu opět vskřísit, ovšem bohužel již o ni nebyl téměř žádný zájem a oživení se nepovedlo. Zhruba kolem roku 1600 přišla do českých zemí opera. Přibližně v roce 1730 se hudba zjednodušila a dostala přirozený výraz, to už ale souvisí s novou etapou, klasicismem.

Doba osvícenského absolutismu 1740-1810

Pro tuto dobu byly typické hudební formy jako je opera, symfonie, sonáta, melodram, tedy mluvené slovo v rovnocenné funkci a komorní hudba. *„Jedním z nejvýraznějších projevů této tendence bylo postupné narůstání individualizace hudebního projevu. V souvislosti s vědomou a výslovně proklamovanou snahou tvůrců hudebního klasicismu po všeobecné srozumitelnosti hudby byl zejména v raných stádiích slohu podíl obecně užívané hudební řeči, melodických obrátů, rytmických modelů, harmonických i tektonických postupů neobyčejně vysoký. S postupným zrání slohu se však objevovala tendence směřující k individualizaci hudebního projevu, nejprve v oblasti melodiky, později i v ostatních složkách”* (Černý & kol., 1989, s. 248)

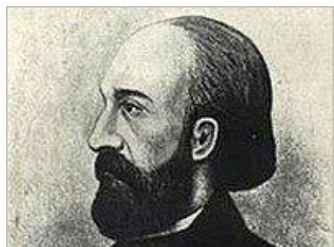
Doba národního probuzení nebo-li hudba českého romantismu 1810-1860

Vrcholem a velkou obrozeneckou náklonost si získala v duchu romantismu především česká opera. Zde nebudou opomenuti někteří čeští velikáni této doby.

Jakub Jan Ryba (1765-1815). *„Novodobá česká pedagogická teorie má své počátky v národním obrození na přelomu 18. a 19. století. V době neutěšeného stavu základního školství se setkáváme na českém venkově s pokrokovým typem vlasteneckých učitelů, kteří se snažili pomáhat širokým lidovým vrstvám osvětovou prací a současně čelit silící germanizaci. Postupně vystupují tito učitelé i s požadavky na školskou reformu a na lepší sociální zabezpečení učitelstva”* <http://www.fi.muni.cz/~qprokes/pedagogika/dejiny.html>). Výrazným představitelem těchto snah byl právě tento rožmitálský učitel a hudební skladatel. Jeho nejznámějším dílem je Česká mše vánoční. Byla sepsána česky, protože

Jakub Jan Ryba byl zastáncem názoru, že zpívání v latině není požitkem ani pro posluchače, ani pro zpěváky.

Obrázek 1

<http://www.eklasika.cz/jakub-jan-ryba.php>

František Škroup (1801-1862). „Po provedení elektické zpěvohry Dráteník (1826) se stává kapelníkem Stavovského divadla. Hudba k Tylově hře Fidlovačka je památná písní Kde domov můj” (<http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>, 2014).

Obrázek 2

<http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>

*„Jedním z nejdůležitějších autorů tohoto období a Čech vůbec, je bezesporu po boku Antonína Dvořáka a Zdeňka Fibicha **Bedřich Smetana (1824 - 1884)**”* (<http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>, 2014). Zaujala ho především symfonická báseň. „Prodanou nevěstu dokončil roku 1866 a sám ji dirigoval. Roku 1886 se Smetana konečně stává kapelníkem Prozatímního divadla. V tvorbě se zaměřil především na opery. Vznikly opery jako Dalibor, Rolnička, Libušin soud.... V této době, po celé tři roky vznikala také Libuše. Libuše rostla z vědomí nejvyšší

odpovědnosti, z lásky k národu a v pevné víře v jeho budoucnost. Ke konci svého života, složil ještě za velkého vypětí opery *Hubička* (1876), *Tajemství* (1877) a *Čertova stěna* (1879 - 82)” (<http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>, 2014).

Obrázek 3

<http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>

Dalším velikánem české hudby v době romantismu byl **Antonín Dvořák (1841-1904)**. „Jeho prvním dílem je *Hymnus z Hálkových Dědiců Bílé hory*. Získal státní stipendium a *Johannes Brahms*, nejvlivnější člen poroty, ho doporučil berlínskému nakladateli *Simrockovi*, pro kterého r. 1878 napsal Dvořák první řadu *Slovanských tanců*, jimiž se rázem proslavil na celém světě” (<http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>, 2014).

Obrázek 4

<http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>

Nová doba 1860-1938

„Kdybychom se ocitli se svými dnešními hudebními a obecně kulturními návyky v Praze roku 1860, cítili bychom se jako ztracení cizinci. Teprve další desetiletí bychom potkávali ve stále hustším sledu prvky hudební kultury nám důvěrně známé. Nemyslím tím jen skladatelská jména a hudební díla, ale také interprety, hudební soubory, formy provozování a konvence poslechu, novodobou atmosféru divadel, koncertních sálů a dalších hudebních prostředí. Nejpozději bychom zachytili zrod hromadných sdělovacích prostředků, vývoj vedoucí od automatofonů až ke gramofonové desce, od pokusů s „telefonní hudbou“ až k rozhlasovému vysílání. Z obecných procesů, které se zde odehrály, měla zásadní důležitost především polarizace hudební kultury na hudbu uměleckou a užitnou“ (Černý & kol., 1989, s. 360).

1.2 Kultura

„Kulturní historie líčí dějiny kultury. Její úkol je tady vymezen tím, co chápeme pod pojmem kultura (latinsky vlastně vzdělání, zdokonalování vůbec, v užším smyslu pokrok člověka po stránce etické i intelektuální). Počátky kulturní historie nalezneme v 2. pol. 18. stol. ve snahách uvažovat o historických jevech v pragmatických souvislostech, v řetězci dějepisných událostí hledat všeobecně platné zákony dějinného rozvoje a vyvozovat zákony z pásma dějin člověka“

(<http://www.pjtejseknihovny.cz/uloziste/aba001/2007-2009/kulturni-historie>, 2008).

Obecně kultura obsahuje oblasti, jako jsou kultura at' už oblékání, umění, dějin, stravování a další. *„Vývoj historie lidstva je spojen s hledáním účinných forem předávání vědomostí a dovedností z generace na generaci (Holas, 2004, s. 7). Kultura tedy zahrnuje všechno to, s čím se člověk narodí, ale*

- *co se musí naučit, aby se stal platným členem své společnosti;*
- *co sám většinou nevytváří, nýbrž přejímá od starších;*
- *co je spíše kolektivním a často anonymním, nastřádaným dílem mnoha generací;*
- *co se udržuje tím, že se o to lidé starají a pečují;*

- *co dané společnosti spojuje a zároveň odlišuje od jiných*”
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kultura>, 2014).

Druhy kultury nebo lépe struktura kultury po stránce sociologie je následující.

„materiální kultura

- *prostředky výroby (nástroje, stroje, výr. linky)*
- *způsoby jejich využívání (technologie)*
- *produkty určené pro výrobu (polotovary, umělé hmoty)*
- *vytvořené hmotné prostředí (stavby, sídliště, komunikace)*

duchovní kultura

- *soubor jevů, procesů a vztahů k uspokojování duchovních potřeb člověka*
- *sféry umění, filosofie, věda, právo, morálka, náboženství...*

normativní kultura

- *je někdy chápána jako součást duchovní kultury*
- *týká se zejména morálky a práva*
- *společenské normy jsou systémem obecných pravidel chování jedince”*
(http://karinsagel.sweb.cz/Sociologie/SOC_ot1_14_2sem.doc)

V české republice je mnoho lidových svátků, Vánoce, Velikonoce, Mikuláš, atd... Co se týká regionů, je jich také nespočet, ať už jsou to vesnické svátky, jako převážně hody, kde lidé chodí v tradičních krojích, v městech to bývají obvykle poutě, jarmarky a slavnosti s městy související. Svátky vychází většinou z dávné historie a lidé se je snaží alespoň v nějakém měřítku udržovat. Lidé je berou jako odkaz po předcích a tradici uznávají a tímto i ctí.

2 HUDBA HISTORICKÁ A SOUČASNÁ

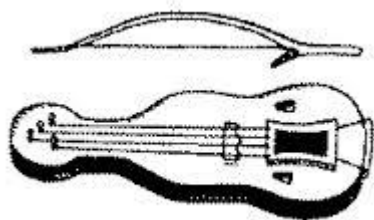
Historická hudba je široké téma, rozepsané viz výše. Historii v téhle kapitole ponecháme pouze nejnútnejší místo. Následně se budeme věnovat spíše nástrojům a hudbě a kultuře regionální.

2.1 Rozdělení dle nástrojů

Podkapitola věnovaná nástrojům bude zahájena klasifikací hudebních nástrojů a jejich zrodu vůbec. Bude se jednat o přiblížení vztahu nástroje a člověka a způsob, jak vlastně hudební nástroje vznikaly. A byly to vůbec ve svých počátcích hudební nástroje?

„V minulosti neměli ani hráči, ani hudební nástroje takový status jako dnes. Flétna, harfa ani buben se vůbec nezhotovovaly k hudebně estetickým účelům. Původně totiž neměly žádné hudební určení, nýbrž se jednalo o pracovní nástroje, pomůcky k lovu, k přípravě potravy, ke vzájemné komunikaci, k zahánění nepřátel nebo zlých duchů, k příznivému naladění bojů a k zařikávání bázně. Sloužily tedy k fyzickému i mentálnímu přežití člověka” (Oling & Wallish, 2004, s. 29). *„Lidé projeví svou důmyslnou přizpůsobivost podpořenou překvapivě rychlým růstem jejich mozkové kůry: pro situace, na něž fyzicky nestačili, si jako rozšíření těla vymysleli oštěp, luk a šíp (lov) a buben (komunikace)”* (Oling & Wallish, 2004, s. 29). Převážně se tedy jednalo o pouze do té doby praktické pracovní nástroje, ale lidem to nedalo klidu a pomalu přicházeli i na to, že jim jejich pomocníci přináší i příjemný požitek, a tak nástroje začali přizpůsobovat nejen práci. *„Harfa tak původně vznikla jako vražedná zbraň: luk. Hudba je tedy nezamýšleným produktem mocné mašinerie přežívání: našeho mozku”* (Oling & Wallish, 2004, s. 30). *„V průběhu tisíciletí se z pracovních nástrojů postupně vyvíjely nástroje hudební. V Evropě se starověká a středověká hudba rozvíjela především ve spojení s rituály a s náboženstvím až k estetizujícímu umění, v němž po dlouhou dobu převažoval zpěv”* (Oling & Wallish, 2004, s. 30). *„V kostelích u dvora, kde se vyvíjela umělecká hudba, byl nejdůležitějším nástrojem hlas. Hudební nástroje se dostaly na druhé místo.*

V nejlepším případě doprovázely zpěv trubadúra (harfa, fidula) nebo chrámový chór (dechové nástroje, varhany), ale většinou se používaly k provozování taneční hudby” (Oling & Wallish, 2004, s. 30).

Obrázek 5

http://www.sbor.webzdarma.cz/slovník%20hudby/f_slovník.htm

Hlas byl v popředí až do období baroka, byl to vážený nástroj a s ostatními do té doby naprosto nesrovnatelný. V době renesance ale začaly hudební nástroje nabývat na významu a začaly se pomalu dostávat do popředí, kdy se dočkaly také uznání. Umělci se sebevědoměji dostávali na úroveň zpěváků, to se dělo ale i v malířství, sochařství i u renesančních básníků (Oling & Wallish, 2004). V té době se také začaly používat návody ke hře na hudební nástroje, do té doby se jednalo pouze o pouhou improvizaci. „*Samotná instrumentální hudba vznikla až v baroku a přinesla s sebou zrychlený technický rozvoj různých nástrojů. V 19. století pokračoval tento vývoj v nezmenšené míře. Pokrok byl zaznamenán zejména v oblasti hracích mechanik (piáno, dechové nástroje), a to až do vykrystalizování instrumentáře koncem 19. století. Tento instrumentář se v moderním symfonickém orchestru používá dodnes*” (Oling & Wallish, 2004, s. 31).

Hudební nástroje dnešní doby jsou vysoce kvalitní a inteligentní. Hlavní dělení je na nástroje smyčcové, jako jsou violoncello, viola, kontrabas a housle. Jsou to nástroje od nejlevnějších až po závratné ceny, příkladně cena u houslí od Stradivariho se pohybuje i kolem 45 000 000 Kč.

Dalšími vzácnými nástroji je sbírka Ludovíta Barího, Díla tvořená láskou. Jedná se o dvacet uměleckých děl, výstava je na vysoké úrovni a nástroje jsou nejen krásné, ale jsou i plně funkční. Bari je často srovnáván právě se Stradivarim.

Obrázek 6

<http://www.ludovitbari.com/tvorba>

Dalším oddílem jsou klávesové nástroje, jako jsou varhany, klavír a další. Varhany jsou v dnešní době většinou elektronické a nahrazují i klasický klavír, což je velká škoda, protože zvuk z klasického klavíru se nedá nijak napodobit.

Obrázek 7

<http://www.petrof.cz/klavir-petrof-pianobar.html>

Dalším velkým oddílem jsou nástroje dechové. Trubka, křídlovka, klarinet, baskřídlovka a další. Někteří vynálezci si nedají pokoj a zkouší klasické nástroje modernizovat. Pro příklad Vám nabízím následující obrázek.

Obrázek 8

<http://www.abicko.cz/clanek/precti-si-zabava/15416/randal-budoucnosti-hudebni-nastroje-nove-generace.html>

„Na výrobu tohoto nástroje vám stačí normální trumpet, na kterou si připečtete digitální systém senzorů, napojený na smartphone. Na něm si nastavíte digitální úpravu zvuku, takže v reálném čase měníte barvu tónu a můžete ho doplňovat různými efekty” (<http://www.abicko.cz/clanek/precti-si-zabava/15416/randal-budoucnosti-hudebni-nastroje-nove-generace.html>, 2014). K podobným pokusům o modernizaci klasických nástrojů můžu napsat jen tolik, nechejme nástrojům jejich hlas a hudba bude opět lahodit našemu sluchu.

Posledním oddílem je hudba elektronická a počítačová. Počítač jako nástroj? Ano, v dnešní době se skládá a hraje hudba na počítači, jde vlastně o netradiční nástroj. *„Zvuk je nedílnou součástí našeho života a stal se také součástí počítačového světa. Dnešní počítače si kupujeme se záměrem, že na nich budeme poslouchat hudbu a očekáváme kvalitu, která je srovnatelná s hi-fi systémy. Kromě samotného zvuku se rozvíjejí i technologie spojené digitálním videem a počítače se stávají samostatnými a vysoce výkonnými multimediálními jednotkami”* (Češková, 2003, s. 9). Co se týká elektronických nástrojů, jsou od klasických naprosto odlišné, jsou to například syntezátor nebo theremin. *„Theremin je tvořen*

dřevěnou skříň se dvěma anténami a je ovládán pouze pohybem paží, dlaní a prstů. Vzdálenost ruky od příslušné antény ovlivňuje vlastnost zvuku. Pravá ruka ovládá výšku tónu (frekvenci), levá jeho sílu (amplitudu). Zvuková barva thereminu je podobná zvuku smyčcových nástrojů nebo lidskému hlasu” (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Theremin>, 2013).

Obrázek 9

<http://en.wikipedia.org/wiki/Theremin>

2.2 Rozdělení dle žánrů

Následující rozdělení bude rozčleněno podle rozkvětu ve světě a v české republice. Jedním z hlavních dílčích skupin je členění na hudbu uměleckou a neuměleckou, čili artificiální a nonartificiální.

Artificiální hudba je hudba, která si klade vysoké a umělecké cíle.

- „složitější, prokomponovaná, má své umělecké a estetické hodnoty, klade si nadčasové cíle (upřednostňuje umělecké funkce na úkor jiných př. relaxačních, tanečních, dekorativní....
- zamyslíme-li se však nad tím, jaké fce plnila např. hudba taneční v době gotické, k čemu sloužily kasace, divertimenta či serenády v dobách Mozartových (př. Malá noční hudba) nebo za jakým účelem byla napsána Vodní hudba či Hudba ke královskému ohňostroji = v době svého vzniku užívány př. jako doprovod hostin, oslav apod.

- *klade na posluchače vyšší nároky, vyžaduje hlubší soustředěnost a jistou posluchačskou zkušenost*
- *je spojená s institualizací (školy, koncertní síně...)*
- *hovorově označována jako hudba „vážná“, umělecká”*
(<http://hvgvm1.webnode.cz/nonart/a1-rocnik/>, 2010)

Nonartificiální hudba je hudba nevážná, populární, neklade si vysoké umělecké cíle, záleží na náladě a citu interpreta v té chvíli.

- *„termín vytvořen záporem z pojmu AH*
- *jde o hudbu „jinou než artificiální“ – estetická a etická hodnota není vyloučena, primární jsou však zpravidla jiné fce (zábavní, komunikativní, relaxační, taneční...)*
- *nelze NAH chápat a překládat jako „neuměleckou hudbu“*
- *historicky starší je „nonartificialita“ – spjatost hudby s magií a kultem*
- *celá sféra bývá členěna do 3 okruhů:*
  - a) moderní populární hudba*
  - b) aktualizovaný hudební folklór*
  - c) společenský zpěv*
- *zpravidla je oslabena originalita*
- *důležitou úlohu hraje interpret (autor hudby i textu v jedné osobě)*
- *hudba mívá často zbožní charakter (podřizuje se zákonům nabídky x poptávky)*
- *určitý žánr se stává jakýmsi názorem urč. sociální skupiny či generace (odráží její životní názor)”* (<http://hvgvm1.webnode.cz/nonart/a1-rocnik/>, 2010).

A jaký byl vývoj moderní populární hudby?

- *„konec 19. století až konec první světové války – doba „předjazzová“ a počátky jazzu (spirituály, raná blues, minstrelská představní, jazzové tance, hudba v New Orleans, marching jazz a klasický jazz)*
- *20. léta – jazzový věk (chicagský styl, boogie woogie, symfonický jazz)*
- *30. léta – swing*
- *40. léta – éra zpěvákých hvězd, bop, rhythm and blues, country and western*

- 50. léta – rokenrol
- 60. léta – britský rock, folkové hnutí, další směry
- 70. a 80. léta – rockové odnože, disco, rap a hiphop, world music a další směry
- 90. léta a přelom 20. a 21. století – taneční elektronická hudba a další styly a žánry (grunge, revival muzikálové tvorby apod.)” (<http://hvgvm1.webnode.cz/nonart/a1-rocnik/>, 2010).

Vývoj české nonartificiální hudby

„1. polovina 19. století

- začátek 19. století – doba národního obrození (tehdy se mnoho lidí stěhovalo z venkova do města, s sebou si kromě jiného přinášeli i písně, které znali) – tak se postupně stávají české lidové písně i součástí „pěveckého repertoáru“ mnohých měšťanů
- vznikají také společenské písně (často s vlasteneckými texty)
- později se objevuje polka – český tanec

2. polovina 19. století

- bohatě se rozvíjející společenský sborový zpěv
- hrají se první operety
- začínají vznikat první dechovky (nejvýraznější osobností dechovky té doby je **František Kmoch**)

přelom 19. a 20. století

- šantán = kavárna se zpěvem (lidé začínají vyhledávat podniky tohoto typu), často písně s kritickým obsahem (tzv. kuplety)
- vznikají také dělnické písně
- oblíbené kabarety a písně v nich zpívané
- osobnost **Karla Hašlera** - jeho tvorba někdy též označována jako městský folklor (př. skladba *Po starých zámeckých schodech*)

po vzniku samostatného Československa v roce 1918

- *lidé často jezdící do přírody, tzv. trampové zpívají vlastní romantické písně*
- *české operety – velmi oblíbené”* (<http://hvgvm1.webnode.cz/nonart/a1-rocnik/>, 2010).

Hudba v regionech české republiky

Ráda bych se zaměřila na národopisnou oblast Slovácko. Jádrem Slovácka jsou Dolňácko, Podluží, Hornácko a Moravské kopanice.

Součástí Dolňácka je Kyjovsko. V Kyjově se již pravidelně slaví významná kulturní událost s názvem Slovácký rok. Jedná se o svátek všech folkloristů. Celý festival trvá čtyři dny a od rána do večera můžete užívat tradičního folkloru v plné své kráse. *„Nejvýznamnější národopisná slavnost regionu tak již 90 let přivádí do srdce Slovácka tisíce příznivců národopisu z celé České republiky i ze zahraničí. Účast desítek národopisných souborů a muzik z Kyjova a širokého okolí je zárukou programové pestrosti připravovaných pořadů. Tisíce účinkujících, od těch nejmenších až po zralé muže a ženy, se budou podílet na oživení všeho, co již není nedílnou součástí jejich každodenního života, ale tvoří základní kameny kulturního bohatství a dědictví celého národa”* (<http://www.slovackyrok.cz/>, 2010).

Obrázek 10

http://revue.idnes.cz/missky-se-vysnorily-v-kyjovskych-krojich-byly-k-nepoznani-pob-/missamodelky.aspx?c=A110815_135447_missamodelky_zar

Dalším regionem, který je na své lidové dědictví hrdý, je Podluží. Jedním z největších svátků na Podluží jsou národopisné slavnosti s názvem Podluží v písni a tanci. „V roce 1946, při příležitosti pokládání základního kamene Slovácké chalupy proběhlo v prostorách dnešního přírodního amfiteátru první Národopisné odpoledne za účasti domácích členů Slováckého Podlužáckého krúžku a skupin z okolí. Od té doby se datuje počátek nádherné tradice pořádání národopisných slavností „Podluží v písni a tanci“. Za léta konání se měnil obsah, úroveň i doba konání festivalu, až se ustálil na pevném základním scénáři, kdy se v pátek představují dechové hudby, sobotní odpoledne patří dětským souborům. Večer probíhají soutěže ve zpěvu, tanci a o STÁRKA PODLUŽÍ, vystupují regionální cimbálové muziky, sbory a národopisné soubory, ale také hosté festivalu. Neděle je zahájena ráno mší svatou v kostele sv. Mikuláše za účastníky slavností, pokračuje sjížděním přespolních chas na vozech tažených koňmi na náměstí Míru, odpoledne se všichni účinkující zúčastňují slavnostního průvodu a festival vrcholí pořadem dětských i dospělých souborů z Podluží i ostatních regionů celé České republiky, často i ze zahraničí. Každý programový den je ukončen lidovými veselnicemi se zúčastněnými dechovými i cimbálovými muzikami, je zajištěno občerstvení a ochutnávka místních vín, ukázky řemesel a další doprovodné programy”

(<http://www.tvrdonice.cz/view.php?cislocclanku=2009030006>).

Obrázek 11

<http://www.hradiste.cz/INDEX.PHP?AA=8&BB=5>

Posledním regionem, který bych ráda zmínila, je Hornácko. Jedná se o oblast, která se nachází na střední Moravě. „V 19. století se na Hané vyvinuly jedny z nejokázalejších krojů na Moravě. Tradice hanáckého folklóru a venkovské umění se udržuje dodnes

v lidových zvycích, obřadech a slavnostech” (<http://www.kosir.unas.cz/?stranka=hana&jazyk=cz>). Jejich tradičními akcemi jsou hody, posezení u cimbálu, hanácké bály a další.

Obrázek 12

http://hulin.kvalitne.cz/Kroj_zena.html

2.3 Zaměření na dechovou hudbu

*„Dechová hudba nebo zkráceně **dechovka** je hudební žánr, který pro svůj projev využívá zejména žesťové nástroje a perkuse. Ten byl v minulosti využíván zejména u vojenských hudeb a posádkových kapel. (Za Rakouska se o Čechách říkalo, že jsou nejhorší vojáci, ale nejlepší muzikanti). Její zvláštní hudební styl je spojením evropské klasické a lidové hudby. Vznikl tak zábavní hudební žánr, který je dodnes v širokém spektru využíván k prezentaci pro ni typickou pochodovou, smuteční, taneční (polkou, valčíkem) také i koncertní hudbou (například lázeňské promenádní koncerty). V rámci jednotlivých regionů České republiky lze vystopovat jisté regionální odlišnosti. Velkou tradici mají dechové hudby např. v jižních Čechách, na jižní Moravě či v západních Čechách, všude tam, kde je i silná tradice původní lidové hudby”* (http://cs.wikipedia.org/wiki/Dechov%C3%A1_hudba, 2013).

Proč zrovna zaměření na dechovou hudbu? Snad proto, že k ní mám celý život velmi blízko, zpěvu se věnuji od útlého dětství a snad úspěšně dodnes. Naše rodina má muzikantské kořeny a hlavním důvodem mé lásky k téhle muzice je z velké části i rodinná

tradice, které si vážím a ctím. Mám za sebou nespočet koncertů, zábav, přehlídek, několik natočených CD, vystoupeních v televizi, v rádiu, a další. Zkrátka dechovkou žiju a vím, že za to vděčím nejen sobě, protože bez poctivé píle to nejde, ale i všem, kteří mne ke zpěvu vedli anebo mi v něm alespoň nebránili. Pan Stanislav Pěňčík napsal krásnou knihu s názvem „Když zazpívají křídlovky“, kde se vyznává ze své lásky k dechovce. Byl to ředitel Domu kultury v Hodoníně a v té době jeden z nejuznávanějších lidí v téhle oblasti. Přivedl dechovku na svůj vrchol krásnými televizními pořady, soutěžemi, jako je „Zlatá křídlovka“, kapely se vítězstvím pyšní a v našem oboru je to jakási záruka kvality. Zavedl také televizní pořad s názvem „Nejlepší z Moravy“, kde mezi sebou měli možnost soutěžit amatérští skladatelé a svým vítězstvím dostaly jejich písně zelenou, jakousi prestiž a jistotu, že se písnička líbí a bude se hrát. Jednou z vítězek téhle soutěže byla i moje babička, která se skládání věnovala jen jako amatérka a hned první její zhudebněná písnička, byla ta zlatá. Od té doby se začala věnovat skládání ve větším měřítku a musím říci, že její písně se hrají a dosáhly velkého obdivu. To potvrzuje i druhý díl knihy „Když zazpívají křídlovky“, kde je jedna kapitola věnovaná právě babičce a jejím bratrům, jak jsem již zmiňovala, celá rodina byla muzikantská. *„Každému z nás život něco dal, něco vzal. S léty si, pravda, stále více vážíme toho, co dal. Když jsem si před léty myslel, že už nemůže být hůře, přitulil jsem se k lásce, kterou do mého srdce dávno v dětství zasel vynikající učitel Leopold Sehnal - k muzice, přesněji k lidové muzice a ještě přesněji k dechové hudbě. Pomalu se připozdívá, jak kdysi napsal Jindřichu Uhrovi Fanoš Mikulecký, je proto třeba dechovce aspoň zlomek dluhu splatit. Dobře vím, že kraj, ve kterém mi bylo dopřáno se narodit a žít, je krajem zpěvným; že takovým zůstává navzdory nepřízni různých časů, to je zásluha mnoha osobností, o kterých dnes můžeme hovořit jako o legendách. A tu právě cítím svůj dluh; nedopustit, aby se zapomnělo!“* (Pěňčík, 1998, s. 7). Pana Pěňčíka jsem vzpomenula proto, že dával lidem směr, ať už dospělým muzikantům nebo jak jsem již zmínila amatérským skladatelům. Mohli jsme se prezentovat v pořadech, které měly nějakou úroveň nebo těm starším, kteří byli za takové pořady velmi vděční, nemuseli jen sedět doma a hledat, co s časem. Tohle byly jejich chvíle, kdy se babička s dědečkem mohli hezky obléci a jednou za měsíc jít do společnosti mezi lidi za dobrou muzikou. Bylo to jakési osvobození od každodenního rutinního života. Mladí lidé, kteří začínali s dechovkou, měli možnost hrát na velkém jevišti, ve velkém sále koncerty, na kterých bylo vždy plno. Pan Pěňčík nám vyšlapával

cestu. Bohužel pan Pěňčík v roce 2004 zemřel a s ním i vše, co nás všechny tak spojovalo. Z tradičních čtvrtčních dvojkonzertů, které se konaly jednou za měsíc, se zachoval pouze jeden, televizní pořady se netočí, vlastně se už ani nekonají. A proč? O tom už v další kapitole, která se věnuje socializaci. Závěrem snad jen to, že dechovka je uznávaný žánr jak v Čechách, tak i na Moravě a vlastně po celé Evropě. Soutěž, která se koná jednou ročně, každý rok v jiné části Evropy je toho důkazem. Jedná se o titul mistra Evropy v dechové hudbě, dnes jde o nejprestižnější ocenění v tomhle oboru, s potěšením a hrdostí můžu říci, že naše kapela titul získala v roce 2009.

3 HUDBA JAKO SOCIALIZAČNÍ PRVEK

„Sociální psychologie hudby - muzikologická disciplína na rozhraní hud. psychologie a sociologie. Využívá poznatků všeobecné sociální psychologie a zkoumá sociální aspekty hudebně psychologického hlediska (konc. obecenstvo, skladatelé, jazzofilové atd.), psychologické aspekty šíření hudby masovými komunikačními prostředky atd. S. p. h. ještě není dostatečně rozvinutou disciplínou, což velmi ztěžuje vývoj příbuzných disciplín, např. hudební sociologie a pedagogiky” (Smolka, 1983, s. 53). Jak jsem již uvedla, tradice a dědictví jsou jedny z nejzásadnějších aspektů pro zařazení člověka do určitého odvětví, v tomto případě odvětví hudby. „Psychologům, historikům ani hudebním teoretikům se zatím nepodařilo objasnit původ hudby v lidském světě. Nicméně ve všech civilizacích a u všech lidí nalézáme potřebu hudby. Zdá se, že klíčovou úlohu ve výběru určitého typu hudby hraje okolí člověka. Zprostředkuje zpravidla jedinci určitý výsek z celého spektra typů hudby a k danému typu hudby je schopno jedince dovést a ovlivnit jeho volbu. Zásadním způsobem takto působí kulturní a sociální zvyklosti společnosti, ve které se jedinec pohybuje. V minulosti se někteří psychologové pokoušeli rozdělit a klasifikovat různé typy posluchačů. Tak například vznikl typ posluchače, který při poslechu hudby rád asociuje, hudba mu začne něco připomínat a spustí jeho fantazii. Jiný typ posluchače volí k hudbě spíš analytický přístup. Hudbě rozumí, racionálně rozebírá hudební formu nebo způsob provedení. Jinému člověku hudba poskytne emocionální zážitek. U většiny lidí se tyto různé přístupy k hudbě prolínají, mohou se střídát a mohou nastat i současně” (<http://jakub.hucin.cz/hudba.html>, 1998). Hudba je, dalo by se říci spouštěčem pocitů. „Hudba dovede působit tak výrazným způsobem, že se nám například zdá, že jsme se vrátili do doby svého dětství a mládí, do jevů a pocitů, které jsou možny jen tehdy v jaru života a jsou jeho výsadou” (Hostomská, 1969, s. 11). Tato slova potvrzuje i Anna Žilková ve svém povídání s panem Pěňčíkem. „S léty se vzpomínky vracejí nejen k písničkám, ale také k atmosféře, která to zpívání provázela, nebo ještě lépe, kterou ty písně vytvářely” (Pěňčík, Když zazpívají křídlovky II., 2002, s. 131). Dalším důležitým aspektem je následná výchova, a to prostřednictvím školy. „Hudební výchova - označení činnosti, jež usiluje o hud. rozvoj jedinců a jeho prostřednictvím o kontinuitu hud. aktivit i reflexe hudby ve společnosti. H. v. v širším slova smyslu je realizována všemi pozitivními momenty hud. života společnosti, v užším významu se uskutečňuje jako plánovitě, řízené a institucionalizované osvojování hudby, jež zasahuje zejm. mladou generaci. V našich

podmínkách lze h. v. členit se zřetelem k jejímu postavení v systému školství na všeobecnou (na všeobecně vzdělávacích školách), výběrově specializovanou (na LŠU) a profesionálně zaměřenou (konzervatoře a hud. akademie). Teoretickou reflexi hudebně výchovné praxe představuje hud. pedagogik, k jejímž specifickým rysům patří okolnost, že je konstituována jak vědeckými poznatky, tak i zkušenostmi a metodickými poznatky, vytěženými přímo z hudebně výchovného procesu” (Smolka, 1983, s. 268). Již ve 13. století se hudba dostávala do škol, a to jako předmět srovnatelný jako každý jiný. „Ve 13. století existovaly při kapitulách a některých kláštorech; nejvýznamnější z nich byla škola při pražské kapitule, na níž studovali od poloviny 13. století také žáci z ciziny. Postupně počaly vznikat i školy při městských farách (Praha, Brno, Hradec Králové, Litoměřice, Znojmo, atd.), které na elementárním stupni, který byl přípravou pro univerzitní studium, vyučovaly latině a základům tzv. sedmera svobodných umění, mezi něž patřila i nauka o hudbě - musica” (Černý & kol., 1989, s. 70-71). 16. století bylo pro hudbu velmi významné, získala si jedno z nejvýznamnějších míst mezi ostatními předměty ve školách. „V 16. století se dostala hudba vokální i nástrojová téměř do všech vrstev české společnosti. Stala se dokonce nezbytností nejen kulturního, ale i denního, všedního života doby. Tato záliba v hudbě a zpěvu, tak příznačná pro doznívání české renesance, souvisela těsně také s důkladnou hudební výchovou. Hudební výchova patřila jako významný vyučovací předmět hned po latině k nejdůležitějším předmětům vyučovací teorie a praxe na partikulárních školách. Pronikla do všech stupňů a druhů českého školství” (Racek, 1958, s. 82).

3.1 Cizí názory

1. senioři jezdí na předváděcí akce za kulturou a posezením při muzice s dobrým jídlem - obecně známá odpověď většiny seniorů, kterých se to týká
2. „80% Romů má pouze základní vzdělání (včetně nedokončeného, jak svědčí výsledky posledního sčítání lidu). Stejnou měrou se navíc na současném stavu podepisuje špatná zkušenost romských rodičů a prarodičů se školou v době jejich dětství, tato zkušenost je pak na dnešní děti celkem logicky nadále přenášena” (<https://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/ikvz/podkapitoly/b02romove/18.pdf>).
3. Názory na lidové písně: „Je to styl jen pro pamětníky, už to nikdo neposlouchá” (<http://referaty.aktuality.sk/hudba-mladych/referat-9009>, 2006)

4. Reakce na vydanou příručku Národního divadla Brno: „*Nevím co se kdo rozčiluje. Pri par poslednich navstevach v Mahence kdy jsem videl co jsi na sebe jsou obe pohlavi schopny obliknout uz jsem cekal jen na chvili, kdy se objevi nekdo v teplacich. A to nemluvim o piskani jak nekde na fotbalu nebo hokeji*” (http://brno.idnes.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A140311_2043918_brno_zpravy_daj,2014).
5. „*Řekl bych ale, že na tzv. populární („nonartifciální“, řečeno muzikologicky) hudbu bychom měli spíš pohlížet jako na „produkt“, nikoli jako na „umění“, a tudíž na ni aplikovat zcela jiná kritéria (návratnost investice apod.)*” (<http://operaplus.cz/filipika-proti-konzumu-a-vyprazdnenosti-v-popularni-hudbe/>, 2014).

3.2 Vlastní názory

1. Senioři se cítí být vylučováni ze společnosti, akcí pro ně je mnohem méně než tomu tak bývalo kdysi. Mnohým se zdá, že je to jediný přístup ke kultuře, ovšem opak je pravdou.
2. Konkrétně v případě Romské menšiny slouží hudba ideálně jako socializační prvek. Vybrané školy v české republice se zaměřují na začlenění romských žáků do společnosti prostřednictvím rozvoje jejich hudebního talentu, který bezesporu mají. Tento program slouží jako motivace k pravidelné školní docházce.
3. Názory na lidové písně: je to styl jen pro pamětníky? Nikdo je neposlouchá? Vlastní zkušenosti mi tenhle názor vyvrací. Mnoho lidí zná lidové písně a mnoho lidí si je zpívá a poslouchá. Zeptejte se autorky názoru, zda zná píseň Škoda lásky. Na 100% Vám odpoví, že ano. Proč? Asi už ji někdy slyšela, jsem si jistá, že bude znát i text.
4. Je to smutné, ale ti, kterým je příručka adresována, si jí s největší pravděpodobností neprostudují. Jsou vychováváni facebookem a bulvárem. Jejich společenský status je zajímavá méně než jejich virtuální život
5. Rádía zaměřená na populární hudbu hrají hudbu dobře zaplacenou, nikoli kvalitní, v tom se s názorem ztotožňuji, s čím se ale neztotožním, je to, že na hudbu bychom měli pohlížet jako na produkt.

3.3 Argumentace

1. Senioři nejezdí na předváděcí akce za kulturou, ale za popovídáním si a jejich cílem je, dostat se opět alespoň nějak do společnosti, jedná se o problém sociální.
2. Pravidelná školní docházka Romským dětem zajistí otevřenou cestu pro další studium. V tomto ohledu školy suplují nezodpovědné rodiče, kteří nejsou schopni děti motivovat k pravidelné školní docházce. Dovedu si představit, že by romské děti byly výborní studenti příkladně konzervatoří. Bohužel, se většina Romů na takovou úroveň studia v převážné míře nepropracují.
3. Lidové písně jsou žánr, který člověk poslouchá od nejužšího dětství. Každý rodič zpívá svým dětem „Skákal pes“, nikoli „Žízeň“ od skupiny Kabát, aniž by byl proti skupině Kabát jakkoli zaujatý. Zkrátka, bude-li mít autorka komentáře své děti, na lidovou píseň si ráda vzpomene.
4. Myslím, že ti, kteří navštěvují divadlo pouze zřídka, jsou za takovou příručku vděční. Také nezapomeňme, na ty, jež se chystají do divadla poprvé. Zajisté by se neradi vyčlenili ze společnosti nevhodným oblečením a chováním.
5. Když se na hudbu obecně budeme dívat jako na produkt, nikdy se to nezmění. Proč se nedívat jako na umění v pravém slova smyslu? Roste popularita revivalové a retro hudby, protože posluchač chce opět hudbu, která obsahuje sdělení, nikoliv hudbu bez hlubšího významu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

Pro můj výzkum jsem si vybrala pro mne nejvhodnější metodu, a to kvalitativní výzkum. Kvalitativní výzkum je výzkum prováděný na menší skupině respondentů s cílem zjistit nejen jak se chovají, ale především proč se tak chovají, jaké důvody stojí za jejich chováním. Cílem je ověřit stávající metody vědecké práce a hledat nové metody a techniky, vhodnost jejich použití pro různé druhy výzkumu a zjišťovat jejich spolehlivost.

Na respondenty budou použity metody kvalitativního výzkumu, jako jsou polostrukturovaný rozhovor a pozorování. O tom ale už více v následující podkapitole.

Jak jsem již uvedla na začátku mé práce, mnou vybrané metody kvalitativního výzkumu se k tomu mému hodí nejvíce, a to hlavně jednodušší komunikací s cizími lidmi. Dále je pro mne velkou výhodou častá účast na různých kulturních akcích, které jsou pro můj výzkum velkým plusem. Další věcí, kterou hodnotím velmi kladně, je jednoduchá dostupnost a součinnost mnou zvolených respondentů. O tomto píši podrobněji v další podkapitole.

U celého výzkumu je nutno dodržet předepsaný řád, jakýsi krok za krokem od zahájení až k úspěšnému konci. Mnou vytvořená osnova je posloupnost úkolů pro zdárné ukončení celé práce, podrobnější popis je uveden přímo v kapitolách u samotných metod výzkumu.

Níže uvádím pouze nejdůležitější body osnovy, jakousi strohou organizací celé výzkumné metody.

- tematizace výzkumu (proč a co je předmětem výzkumu)
- hrubé vytvoření podoby výzkumu
- provedení výzkumu zvolenými nástroji
- přepis získaných faktů do podoby přípravy k analýze
- samotná analýza
- ověřování, kontrola
- zveřejnění výsledků výzkumu

Celý výzkum se zaměřuje obecně na lidi z různých sociálních vrstev, vše se také propojuje se sociální pedagogikou. Ta představuje aplikované odvětví pedagogiky zabývající se výchovným působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny, ať už jde o dospělé, či o mládež. Dále se zaměřuje na výchovu rodinám, které jsou v nějakém smyslu v ohrožení.

4.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumu tedy je, proč jsou kultura a hudba obecně, takto v pozadí oproti dřívější době. Dále také zjištění, kde a ke kterému odvětví se jaká skupina posluchačů v dnešní době hlásí a jestli vůbec. A v neposlední řadě, jaký má hudba vliv na sociální okolí a na vztahy mezi lidmi.

4.2 Polostrukturovaný rozhovor

Je rozhovor částečně řízený jinak řečeno rozhovor pomocí návodu. Někde mezi dvěma extrémy, mezi rozhovory strukturovanými a nestrukturovanými, jsou rozhovory polostrukturované. Tento typ má předem daný soubor témat a volně přidružených otázek, ale jejich pořadí, volba slov a formulace může být pozměněna, případně může být něco dovysvětleno. Konkrétní otázky, které se zdají tazateli nevhodné, mohou být dokonce i vynechány; jiné naopak mohou být přidány. Polostrukturované rozhovory jsou flexibilnější a volnější než strukturované, ale jsou organizovanější a systematictější než nestrukturované rozhovory.

Za jistou variantu rozhovoru lze považovat také besedu, kdy se rozhovor realizuje s celou skupinou respondentů najednou. Výhodou je, že za kratší dobu lze od respondentů získat více informací, ovšem druhou stránkou a nevýhodou je, že se tímto společným rozhovorem můžou často respondenti ovlivňovat a ve větší míře jejich odpovědi nemůžeme brát jako jejich individuální. K tomu je třeba následně při vyhodnocení výzkumu přihlížet a držet se takzvaně při zemi.

Polostruturovaný rozhovor jsem si vybrala pro volnost interwia. Nenásilnou formou se dozvědět od respondentů, co pro svůj výzkum potřebuji. Polostruturovaný proto, že by rozhovor měl mít alespoň nějakou vedoucí nit, či osnovu ke zjištění pro mne tolik potřebných informací.

Níže uvádím stručný výčet některých mnou pokládaných otázek.

Jak trávíte volný čas?

Jak byste trávil/a volný čas nejraději nehledě na finanční náročnost?

Jak často chodíte na kulturní akce?

Co Vám brání v tom, chodit na kulturní akce častěji?

Zdá se Vám, že jsou kulturní akce finančně nákladné?

Chodíte na kulturní akce s rodinou, s přáteli, či chodíte sám/sama?

Jaký máte oblíbený hudební žánr?

Na které kulturní akci jste byl/a naposled?

Kdy to bylo?

Navštěvoval/a jste kulturní akce v dřívější době více a případně proč?

Chodíte ve volném čase nakupovat do obchodních center?

Jak často?

Chodíte ve volném čase raději nakupovat do obchodních center nebo jedete za kulturní akcí?

Chodil/a byste na kulturní akce častěji, kdyby byly levnější?

Změnil se Váš kulturní život oproti dřívějšímu?

Před rozhovorem byli respondenti upozorněni, že jejich odpovědi nejsou správné, ani špatné, dále k jakému účelu budou jejich odpovědi použity. V neposlední řadě důležitým upozorněním bylo, že jejich odpovědi budou anonymní a jejich jméno zůstane skryto. Tazatel má výhodu v tom, že z polostruturovaného rozhovoru může vyústit i něco, co doposud nezaznělo a pro výzkum je více než důležité, příkladně jsou to pocity samotných respondentů třeba z celého vlastního rozhovoru.

Jak jsem již zmínila, každá fáze výzkumu by měla mít podrobný plán. Ten výzkumníka drží při počáteční myšlence a nezabíhá do jiných, zbytečných a nepodstatných, i když mnohdy zajímavých oblastí. Jedny z hlavních bodů mé osnovy pro polostukturovaný rozhovor jsou:

- důkladná příprava otázek a organizace výzkumu (jinými slovy, vytvoření plánu výzkumu)
- dodržení plánu výzkumu
- provedení rozhovorů
- přepis rozhovorů do podoby přípravy k analýze
- samotná analýza
- ověřování, kontrola
- zveřejnění výsledků výzkumu

Je to zvláštní, ale při rozhovoru s osobami z vyšších vrstev a s osobami ze sociálně slabých rodin jsem zaznamenala v převážné většině rozdíl. Ti z vyšších vrstev sebevědomím jen vyzařovali a ti ze sociálně slabších rodin byli skromní, neupozorňovali na sebe a laskavost pro ně byla na prvním místě.

4.3 Pozorování

Pozorování je jednoduše řečeno vnímání okolního světa. Pozorování může být přímé, a to zúčastněné, či nezúčastněné nebo dále také nepřímé, jedná se příkladně o vyplnění dotazníku. Zúčastněné pozorování je mnohdy neobjektivní, respondenti jsou obeznámeni s tím, že je výzkumník pozoruje. Jejich chování se v tom případě může lišit od běžného způsobu v těchto situacích. Co se týče nezúčastněného pozorování, dovoluji si tvrdit, že je mnohem objektivnější a pro výzkumníka užitečnější. Respondenti nevědí, že jsou pozorováni a jejich chování se na tomhle faktu vysoce podepisuje. Jedním z mých nástrojů kvalitativní metody bylo tedy pozorování nezúčastněné.

Předmětem pozorování může být jak jedinec, tak i celá skupina respondentů. V mém případě se osvědčily obě varianty. Je rozdíl sledovat jedince, který je součástí celé skupiny

a jedince, který očividně z této skupiny nepřehledně vyčnívá. Taktéž se může jednat o malou skupinu lidí, která vyčnívá srovnatelně jako již zmíněný nepřehlédnutelný jedinec. O to je pozorování zajímavější a stává se pro výzkum nezbytnou a důležitou součástí. Objektem výzkumu se tedy může stát kdokoli.

Pozorování by mělo také jako rozhovor a samozřejmě celý výzkum, splňovat určité podmínky. Já jsem si určila následující:

- přesná organizace pozorování
- průběh dle připraveného plánu
- pozorované jevy a procesy musí být předem určeny
- samotné provedení pozorování
- přepis pozorování do podoby přípravy k analýze
- samotná analýza
- ověřování, kontrola
- zveřejnění výsledků výzkumu

Pozorování je pro můj výzkum velmi důležitý nástroj, a to díky postavení, které mám, a tím je mi velkou výhodou. Již výše jsem uvedla, že jsem zpěvačka a mám možnost pozorování z první ruky a hlavně mám na dohled v převážné většině koncertů a zábav všechny účastníky, tedy respondenty. Pozorování je pro mne tedy jednoduchou formou výzkumné metody.

Stejně tak jako u rozhovoru se liší chování různých sociálních skupin, ať už jde o slabší sociální skupinu, rodinu s vyšším postavením, či o různá etnika. Vesměs se každý chová svému postavení způsobem předvídatelným.

5 VÝBĚR A POPIS VÝZKUMNÉHO VZORKU

Výzkumný vzorek je skupina jednotek, které opravdu pozorujeme, či používáme jiných nástrojů výzkumných metod. Jednou z nejdůležitějších etap výzkumu je právě důsledný výběr výzkumného vzorku. Špatně zvolený výzkumný vzorek může celý výzkum zkomplikovat, či úplně znehodnotit. Pokud se budeme ptát devadesátiletého seniora nebo šestiletého dítěte na způsoby připojení k internetovému bankovníctví, jistě nezískáme relevantní informace. Vždy bychom měli zvolit respondenty, a to takové, kteří jsou s tématem nějakým způsobem související.

Výběr vzorku může být náhodný, tím ovšem není myšleno náhodný „na oko“. Náhodný může být prostý náhodný výběr, zde se jedná příkladně o losování, ať už v počítači nebo i jinými podobnými cestami. Dále se jedná o skupinový výběr, zde hovoříme o výběru určitých vyhraněných skupin, čili dílčích skupin. Posledním důležitým náhodným výběrem je stratifikovaný náhodný výběr, to je výběr z jakýchsi podskupin s různými charakteristickými rysy, příkladně dělníci v elektrárně nebo dělníci ve strojním průmyslu.

Pro můj výzkum jsem použila prostředí, jako jsou taneční zábavy, koncerty a jiné kulturní akce, na kterých jsem zpívala. Jednalo se o dvouhodinové koncerty ať už v Čechách, na Moravě nebo také v malé míře na Slovensku. Slovensko jsem zařadila taktéž do výzkumu, jedná se o jiný stát, ale problematika sociálního začlenění, co se týče hudby je srovnatelná jako v České republice. Dalším výzkumným prostředím byly taneční zábavy jak na Podluží, tak na Javořině a v dalších odlehlých krajích či mikroregionech v České republice. Na zábavách se lidé často chovají jinak než na hodinovém koncertě, jsou odvázaní, uvolnění a bez zábran. Jejich chování je v tu danou chvíli spontánní.

Respondenti byli vybráni z cílové skupiny posluchačů od 14 do 75 let v závislosti na typu navštívené akce. Za respondenty budou vybrány různé věkově odlišné skupiny lidí, a to dle druhu konané akce. Například se bude jednat o taneční zábavu, zde půjde o kategorii posluchačů ve věku od 18 až 55 let. Následně jsem se zaměřila na koncerty, kde šlo o posluchače v rozmezí od 14 až 75 let.

Ve výzkumu jsem se zaměřila na jedince i celou skupinu posluchačů, následně také na jedince jednoho nebo více nějakým způsobem vyčnívají z řad. Slovem vyčnívající míním jedince, kteří jdou na zábavu, kde jsou kravaty a oblek národním oděvem, v džínových kalhotách a v kožené bundě s vysokými botami od hlíny a s vlasy zářícími všemi barvami. Na zahájení večera jdou naprosto otráveni, jako by je tam někdo nutil být a s urážkami a posměšky na ostatní bavící se lidi. Ovšem po půlnoci se karta obrací a tihle, jak jsem je nazvala, vyčnívající lidé jsou najednou v jedné skupině mezi ostatními bavícími se lidmi a kromě oblečení mezi nimi nepoznáte jediný rozdíl. Proto jsem je zařadila taktéž do výzkumu a musím říci, že mne v mnohém překvapili a neustále překvapují. Taktéž je naopak s podivem, že ostatní, dalo by se říci nerozdílní a nenápadně vypadající lidé, mají právě na hudbu naprosto odlišné názory, než si mnozí můžou na první pohled myslet. Proto je důležité tyhle všechny lidi neházet do jednoho pytle, protože první dojem, nemusí být vždy ten správný.

Konečný počet respondentů se zastavil na čísle 72.

6 VLASTNÍ VÝZKUM

Po seznámení se s cílem, metodologií a nástroji výzkumu popíši, jak probíhal samotný výzkum. Stanovím základní výzkumnou otázku a budu se snažit přiblížit se k řešení a odstranění tohoto, pro mne tak velkého problému. Na celé téma nahlížím jako na důležitou část života každého z nás.

Hrubý obraz výzkumu byl již připravován nějakou dobu, teď už jen zbývalo ho přepsat na papír a udat mu logický směr. To se po krátké době povedlo a výsledek na sebe nenechal dlouho čekat. Mnou sepsaný postup fungoval a zdálo se, že se schyluje k zajímavému projektu a den D tedy mohl tím pádem začít.

Hlavní výzkumná otázka zahrnuje problematiku týkající se odcizení se tradicím a to nejen viditelně v regionech České republiky, které tradicí žijí stovky let, ale i u nás obecně. Zachovávat tradice je povinnost, která se dědí od nepaměti. V mém výzkumu nejde pouze o tradiční akce, ale o kulturní akce obecně. Je smutné, když se zeptáte malého školáka, co dělal v neděli, v průběhu konání obecní pouti a on odpoví, že byl s rodiči nakupovat nebo hrál doma hry na počítači.

Základní výzkumná otázka tedy zní:

Proč lidé upřednostňují nakupování a pobyt v obchodních centrech před klasickou kulturní akcí?

Prvním významným krokem bylo si určit, na které akci začít, která akce je k tomuto účelu vhodnější. V konečné fázi to bylo nakonec vlastně úplně jedno. Každá akce byla v tomto stejná. Tudiž začátek byl stanoven hned u té první, která následovala. Jednalo se o hodovou taneční zábavu, která je pro danou obec tradiční a tradicí také vyzařovala. Ať už to bylo lidovými kroji nebo zvyky, zdobenými koňskými sedly anebo do zlatova upečenými tvarohovými koláčky. Taneční zábava začíná ve většině případů zhruba v osm hodin večer. Sál se tedy začal zaplňovat již začátkem, plný byl asi v půl desáté. Tohle je doba, kdy se návštěvníci chovají jakýmsi vybraným způsobem, kdy je pro ně jakési období rozkoukávání, zjišťování, zda přišel ten či onen a s kým budou vlastně celý večer trávit.

Hned od počátku akce se lidé výborně bavili, sršela z nich skvělá nálada a bylo vidět, že jsou ve svém prostředí spokojeni. Ovšem po chvíli a po podrobnějším pozorování jsem si začala všimnout, že jsou u každého stolu různá osazenstva, která se baví i nebaví po svém. Jako první jsem spatřila mladý pár s o jednu generaci staršími lidmi, později jsem zjistila, že jde o rodiče s dětmi. Tradicí jen vyzařovali, dobrá nálada je také neopouštěla. Hned jsem věděla, že to bude pro můj výzkum dobrý začátek a o následující pauze jsem je navštívila u stolu a seznámila je se vším potřebným. Rozhovor byl na úrovni a první tolik cenné informace byly na světě.

Další skupinka, která mne zaujala, byla právě již zmíněná skupinka lidí v džínových kalhotách a s koženými bundami. Od počátku se jevíli jako nadřazení a vysmívající se kritici všeho. Nelíbila se jim hudba, bavící se lidé, netančili, protože to bylo pod jejich úroveň, zkrátka jsem nepochopila důvod jejich návštěvy na takové akci. Věděla jsem, že pro můj výzkum to budou ale výborní respondenti, teď už jen stačilo sebrat odvalu jít za nimi. S postupem času, kolem půlnoci se jim ale nálada otočila a tleskali za každou odehranou písničkou, dokonce s námi zpívali. Po půlnoci dokonce tančili, až nebyli k zastavení. Teď už jsem věděla, že je můj čas. Jak už jsem uvedla, jelikož jsem zpěvačka, bylo jednodušší za nimi jít a požádat je o malý rozhovor. Jejich shovívavost mne překvapovala. Byli laskaví a na rozhovor s nimi mi nestačila jedna přestávka. Nakonec to bylo příjemné popovídání si s lidmi, se kterými bych ještě po osmé hodině večer neměla o čem mluvit.

Další akce byla také lidová zábava, tam jsem si vytipovala osazenstvo jednoho stolu, a to stolu plného mladých lidí, některých v krojích a některých v civilu. Byli to opět benevolentní lidé a k mému výzkumu se postavili čelem a spolupráce s nimi byla velmi příjemná. Jejich odpovědi mne také opravdu překvapily.

Příští akcí byl koncert, který se konal v divadle Rokoko, v Praze. K mému překvapení bylo divadlo zaplněno do jediného místa a obecenstvo se náramným způsobem bavilo. Jejich odezva na naši hudbu byla nevídaná, jinými slovy, v Praze jsem tolik pochopení právě pro lidovou hudbu nečekala. Odpovědi respondentů byly velmi různorodé, lišily

se od sebe, případ od případu. Musím ovšem podotknout, že věková hranice návštěvníků koncertu v Praze byla mnohem vyšší, než je tomu klasicky na Moravě. Na Moravě dechovou hudbou dalo by se obšírně říci, že ještě žijeme, ovšem v Praze si ji musí posluchač těžce vyhledávat.

Na dalších akcích jsem ve výzkumu pokračovala a vybírat si respondenty bylo čím dál více jednodušší. Musím podotknout, že všichni respondenti byli velmi ochotní a spolupráce s nimi byla pro mne velmi významná.

Po každém rozhovoru bylo důležité zapsat získané informace alespoň do hrubé podoby, přesněji strohé věty s mými poznámkami. Další přepis už byl pak rozvedení všeho podstatného do obsáhlejší a přehlednější podoby.

7 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Úvodem této kapitoly bych ráda zopakovala, jaké důležité zjištění bych ráda odhalila v tomto výzkumu. Hlavním cílem tedy bylo zjištění, proč jsou kultura a hudba obecně takto v pozadí oproti dřívější době. Dále také zjištění, kde a ke kterému odvětví se jaká skupina posluchačů v dnešní době hlásí a jestli vůbec a jaký má hudba vliv na sociální okolí a na vztahy mezi lidmi vůbec.

Analýzou se Vám pokusím přiblížit odpovědi respondentů na mnou kladené výzkumné otázky. Uvedu vždy nečastější odpovědi.

Jak trávíte volný čas?

V převážné míře jsem se dozvěděla, že lidem připadá, že vlastně ani žádný volný čas nemají. Když nějaký mají, rádi ho tráví doma odpočinkem nebo vyráží do obchodních center, ať už za nákupy nebo do kin. Nákupy jsou povinností a kino, či káva před ním je odpočinkem. Důležitým faktem je, že to pro ně má relaxační účinky, jinými slovy, vystoupení z každodenního koloběhu.

Jak byste trávil/a volný čas nejráději nehledě na finanční náročnost?

Nejčastější odpovědí bylo na dovolené, kde nemusí myslet na práci a mohou hodit starosti za hlavu.

Jak často chodíte na kulturní akce?

Často opakovaná odpověď byla třikrát do roka. Otázkou je, zda to není málo.

Co Vám brání v tom, chodit na kulturní akce častěji?

Opět byla reakce podobná jako u předchozích otázek. Čas je jejich nepřítelem a únava z každodenního shonu je toho součástí.

Zdá se Vám, že jsou kulturní akce finančně nákladné?

V převážné míře zněly záporné odpovědi. Našlo se ovšem i malé procento těch, kteří měli problém právě s finanční náročností.

Chodíte na kulturní akce s rodinou, s přáteli, či chodíte sám/sama?

Opětovně se opakovala odpověď s rodinou a s přáteli.

Jaký máte oblíbený hudební žánr?

Reakce na tuhle otázku byly velmi různorodé, ať už to byla lidová hudba, pop music, rock, country nebo se objevovala vážná hudba. Poměrově řekla bych celkem vyrovnaným způsobem.

Na které kulturní akci jste byl/a naposled?

Po dlouhém rozvažování respondentů byly nejčastějšími akcemi různé koncerty s moderní hudbou.

Kdy to bylo?

Časté odpovědi zněly, že se jednalo o období dvanácti měsíců. Našli se ovšem i tací, kteří měli s termínem problém, jejich odpovědí bylo, že již hodně dávno.

Navštěvoval/a jste kulturní akce v dřívější době více a případně proč?

Opakovaně se objevovalo ano a důvodem byla opět odpověď, že je uspěchaná doba a únava hraje v tomto svou velkou roli.

Chodíte ve volném čase nakupovat do obchodních center?

V převážné míře ano. I když lidé nepovažovali tuhle otázku za nijak podstatnou, ve velkém procentu automaticky souhlasně kývli.

Jak často?

Dvakrát až třikrát do měsíce, zaznělo nejčastěji.

Chodíte ve volném čase raději nakupovat do obchodních center nebo jedete za kulturní akcí?

Samozřejmě na kulturní akce, se ozývalo opakovaně. Ovšem předchozí otázky s touto nijak nekorigují

Chodil/a byste na kulturní akce častěji, kdyby byly levnější?

Není to o penězích, zaznívalo nejčastěji.

Změnil se Váš kulturní život oproti dřívějšku?

Jednoznačně ano.

A jaká je odpověď na hlavní výzkumnou otázku?

Proč lidé upřednostňují nakupování a pobyt v obchodních centrech před klasickou kulturní akcí?

Po vyhodnocení všech odpovědí jsem došla k závěru, že lidé trpí nedostatkem volného času a přemírou únavy. Nakupování v obchodních centrech jim přináší změnu stereotypního života a strávený den v takovém centru považují za jakousi relaxační kúru. Je to smutné, když lidé chodí relaxovat do obchodních center, místo do divadla, nemyslíte?

7.1 Obecná stránka

Obecně lze tedy říci, že hudba a kultura jsou v pozadí oproti dřívějším dobám. Hlavním problémem je ve velké míře nedostatek volného času. Nevím, zda tomu tak opravdu je nebo si ho v dnešní době lidé jen neumějí vyšetřit. Vždyť dříve lidé také pracovali na polích a měli stejnou práci jako my dnes. Domy museli stejně tak obhospodařovat a starat se o rodinu jako je tomu dnes u nás. V čem je tedy takový rozdíl? Na tuhle otázku je mnoho odpovědí. Myslím, že je to jen v tom, že neumíme odpočívat a honíme se zbytečně za něčím, co vlastně ani nepotřebujeme, ale doba to vyžaduje, tak proč ne.

Dalším nejčastějším negativem je velká únava. Na tohle lze jednoduše navázat stejnou odpovědí, jako výše. Snad je to touhle uspěchanou dobou, snad je to v nás, že chceme být zbytečně ambiciózní a dosahovat vysokých profesních cílů. Kde je ale to hlavní? Příjemně strávený čas s rodinou a blízkými přáteli. Na tohle téma ale už v následující podkapitole, která je zaměřena právě na sociální stránku.

Dalším bodem zjištění bylo, ke kterému odvětví se jaká skupina posluchačů hlásí a jestli vůbec. K tomuto dodávám, že zda se jedná o koncerty moderního nebo lidového žánru

bylo v téhle lokalitě rovnoměrně rozloženo. Ovšem je otázkou, jak by tomu bylo v Praze nebo jiných vzdálených regionech. Na Moravě jsme na tom ještě docela dobře, co se týká vztahu a zachovávání tradic. Co se týče návštěvnosti divadel s vážnou hudbou, s muzikály nebo s činoherních divadel, zde šlo o rovnocenné rozvrstvení mezi lidmi. Kladné na tom tedy je, že se lidé alespoň k nějaké kultuře hlásí a hudbu jako takovou poslouchají.

Ovšem obecně si myslím, že kdyby rodiče své děti k hudbě a kultuře více nebo alespoň nějakým způsobem vedli, jejich zájmy by následně přenášeli také na své děti. Nedostatečné vedení je i na základních školách, pokud se dítě nedostane do lidové školy umění nebo do jiného hudebního kroužku, s hudbou se pak již nemá moc možností seznámit blíže. Ovšem stačila by jen malá snaha od každého zúčastněného na výchově dětí a hudba a kultura by u nás našla opět své místo na vrcholu.

7.2 Zaměření na sociální stránku

Posledním důležitým bodem mého výzkumu byla následující otázka. Jaký má hudba vliv na sociální okolí a na vztahy mezi lidmi vůbec?

Opět se budu opakovat a tvrdit, že má velký vliv. Nevidím moc rozdílů mezi hudbou ve školce, když paní učitelky zpívající s dětmi a hudbou na koncertech. Jedná se o stejně tak stmelenu společnost v tu danou chvíli jako právě v té které školce. Lidé zpívají spolu a to je stmeluje. Lidé se tímto poznávají a získávají si v sobě přátele. Kdo může říci, že si doma našel nového přítele, asi nikdo, pokud nemáte na mysli toho počítačového.

Zářivým důkazem jsou tomu sociální sítě, které nás k tomu dnešní dobou nutí. Ty nemáš ještě profil na facebooku? Zazní-li odpověď ne, zdá se, jako by byl daný člověk z jiného světa. A proč tomu tak je? Není lépe mít pár dobrých přátel, které můžu na ulici pozdravit a popovídat si osobně? Zním spousty lidí, kteří mají na svém profilu nespočet lidí, „přátel,, které na ulici kolikrát ani nepoznají, natož, aby jej pozdravili. Tohle podle mne nejsou přátelé.

V neposlední řadě nesmíme zapomínat na závislosti na počítačích, které jsou v hojné míře v dětech pěstovány právě jejich rodiči, a to už od malička. Zapni si pohádku v televizi nebo si jdi pustit nějakou hru na počítači. To je obvyklá věta pohodlných rodičů. Ovšem už si neuvědomují, že v dětech pěstují právě onu závislost.

Dalším problémem dnešní doby jsou ambiciózní rodiče, jak jsem uvedla v předchozí kapitole, odnášejí to nejen děti, ale i rodina jako celek. Možná jde o špatný přístup, když profesi upřednostňujeme před rodinou. Někteří tvrdí, že tomu tak není, že jsou pro rodinu důležité peníze a pak se dá říci, že je rodina spokojená. Teď je otázkou, zda je spokojená, když si děti můžou užívat vysokého komfortu, ale bohužel jen bez rodičů, protože ti jsou v práci a honí se za penězi. Proč nevzít místo zbytečných přesčasových hodin v práci své děti třeba do kina, na koncert nebo třeba do divadla? Pracovat musí každý, ale proč si na sebe brát tolik, že to bude na úkor příjemně stráveného času mé rodiny. Tohle je přece špatný směr. Nemůžeme se tedy divit, že se některé děti vydají nesprávným směrem. Největší podíl na tom mají vždycky rodiče.

Posledním bodem této kapitoly je hledání nových přátel a soudržnost s nimi. Na koncertě, zábavě, v divadle, kdekoli na náš čekají různá dobrodružství a životní situace, kterým můžeme jít vstříc. Tyhle akce jsou k seznámení a začlenění do kolektivu jedny z nejlepších. Potkám-li příjemné lidi na zábavě, už jsou mi přece přáteli i mimo tuhle akci. Sociální začleňování je tímto přece mnohem jednodušší.

Shrnutí

Hudba je socializační prvek v pravém slova smyslu. Jejím prostřednictvím lze stmelit kolektiv lidí od sebe naprosto odlišný. Lidem napomáhá léčit duši a zlepšit náladu. Není mnoho takových prvků, které tohle umí, a proto je hudba tolik významnou součástí našeho života.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala problémem hudby jako socializačního prvku v regionech České republiky. Tohle téma je velmi široké a proto se budu snažit shrnout vše pouze okrajově. Zejména jsem se zaměřila na to, proč je hudba a kultura obecně v dnešní době takto v pozadí, ať už se jedná o jakýkoli hudební žánr nebo jakýkoli druh kulturního vyžití.

Tato práce obsahuje sedm kapitol věnovaných tématu hudby v regionech české republiky.

V úvodní kapitole jsem se zaměřila na historii nejen hudby, ale i kultury jako takové. V ní zaznělo, jak se hudba a kultura vyvíjely od svých prvopočátků, a to od středověku až po dvacáté století. Podrobný přehled nabízí obrázek toho, co se z kulturního dědictví zachovalo do dnešní doby a jak se k tradicím chováme v dnešní době a zda se ještě o tradici dá vůbec hovořit.

Druhá kapitola pojednává o srovnání hudby historické a současné se zaměřením na rozdělení dle nástrojů, žánrů a zvláštní podkapitolou je zaměření na dechovou hudbu. Blíže popisují, jakou měly nástroje dříve funkci. A že historické hudební nástroje dříve nebyly vlastně pro zábavu? To je pravdou. U žánrů jsem se rozepsala ve stylu rozdělení na hudbu uměleckou a neuměleckou, dále jsem pokračovala časovou posloupností, jak se hudba vyvíjela v České republice. Dalším dělením bylo rozpracování hudby v regionech České republiky, a to konkrétně na Kyjovsku, na Podluží a na Hanácku. Dechovou hudbu jsem zařadila z důvodu, že je mi velmi blízká a popisují v ní můj vztah k ní a rodinnou tradici. Dále vzpomínám na pana Stanislava Pěňčíka, který byl neopomenutelnou součástí dechové hudby nejen ve zmíněných regionech, ale i na celé Moravě. Byl to člověk, který uměl lidi začlenit do společnosti, a to právě cestou dechové hudby.

Třetí kapitolu s názvem „Hudba jako socializační prvek“ jsem zařadila záměrně po předcházející kapitole o panu Pěňčíkovi, který byl zářivým důkazem, že to lze. Za socializační prvek považuji něco, co lidi spojuje a dává jim radost trávit čas spolu. Pojednávám zde také o uznání hudby ve školství za předmět rovnocenný příkladně latině a ostatním předním předmětům té a té doby. Dále se věnuji cizím názorům na téma hudba

v České republice. K nim přidávám své názory a poslední podkapitolou jsou mé argumenty a zmíněné téma.

Čtvrtá část je již první kapitolou z praktické části, a nazvala jsem ji „Metody výzkumu a formulace hypotéz“. Věnuji se v ní, jak už sám název napovídá metodologii a nástrojům výzkumu. V mé práci jde o kvalitativní výzkum a nástroji jsou polostrukturovaný rozhovor a pozorování. Vše je rozčleněno na hlavní kapitolu a nástroje výzkumu jsou zahrnuty v ní jako dvě související podkapitoly. Popis postupů, jak samotný výzkum probíhal je samozřejmostí.

V páté kapitole nazvané „Výběr výzkumného vzorku“ jsem se zaměřila na podrobný popis, jakým způsobem jsem vybírala respondenty a v jakém prostředí se výzkum odehrával. Jednalo se o hudební akce, jako jsou koncerty a taneční zábavy. V neposlední řadě jsem uvedla věkové rozmezí respondentů a jejich počet.

Šestou částí nazvanou „Vlastní výzkum“ je seznámení s postupem a podrobným popisem, jak jsem s respondenty hovořila a jak ke mně přistupovali. Jejich přístup byl velmi milý a o to byl výzkum příjemnější. Součástí je také popis prostředí, ve kterém výzkum probíhal. Následně jsem v kapitole stanovila základní výzkumnou otázku.

Poslední kapitolou byla sedmá část, a to „Výsledek výzkumu“. Tu jsem ještě rozčlenila na dvě podkapitoly, nazvané „Obecná stránka“ a „Zaměření na sociální stránku“. V kapitole „Výsledek výzkumu“ je vlastní analýza všech získaných poznatků. Jsou zde rozepsány všechny otázky a k nim vyhodnoceny související odpovědi. Poslední část je věnovaná výstupu z celého výzkumu. Jde o vsutku smutné vyhodnocení, ale i to se dá za nějaký čas změnit. V obecné stránce věci jsem popsala výsledek výzkumu a vyjádřila se k negativnímu výsledku podrobněji. Dále považuji za důležité to, že děti nejsou správně vedeni k hudbě a potažmo také k tradicím. Sociální stránku jsem popsala obsírněji. Zmiňuji se v ní k závislostem na počítači, na sociálních sítích, problémem jsou také ambiciózní rodiče a další. Hlavním tématem tohoto bodu je následující otázka. Jaký má hudba vliv na sociální okolí a na vztahy mezi lidmi vůbec? Odpověď najdete v taktěž v poslední kapitole.

Celou práci bych ráda ukončila prosbou. Prosím, zkusme společně pomoci našim dětem najít správnou cestu a dát jim na výběr.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČEŠKOVÁ, M. *Hudba v počítači*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2003. ISBN 80-247-0811-6

ČERNÝ, J., & kol. *Hudba v českých dějinách*. Praha: Supraphon, s.p., nositel Řádu práce, 1989. ISBN 80-7058-163-8

HOLAS, M. *Hudební pedagogika*. Praha: Akademie muzických umění, 2004. ISBN 80-7331-018-X

HOSTOMSKÁ, A. *Hudba a lidé*. Bratislava: Supraphon, Praha, 1969. ISBN 02-151-69

HRČKOVÁ, N. *Dějiny hudby I*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2005. ISBN 80-249-0524-8

HRČKOVÁ, N. *Dějiny hudby II*. Bratislava: IKAR, a.s., 2004. ISBN 80-551-0927-3

HRČKOVÁ, N. *Dějiny hudby VI*. Bratislava: IKAR, a.s., 2006. ISBN 80-249-0808-5

KAČIC, L. *Dějiny hudby III*. Bratislava: IKAR, a.s., 2009. ISBN 978-80-249-1266-0

OLING, B., & WALLISH, H. *Encyklopedie hudebních nástrojů*. Rebo Productions CZ, spol. s r.o., 2004. ISBN 80-7234-289-4

PĚNČÍK, S. *Když zazpívají křídlovky I*. Břeclav: Moraviapress, 1998. ISBN 80-86181-01-4

PĚNČÍK, S. *Když zazpívají křídlovky II*. Praha: Editio Bärenreiter Praha, spol. s r.o., 2002. ISBN 80-86385-18-3

RACEK, J. *Česká hudba*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, n. p., 1958.

SMOLKA, J. *Malá encyklopedie hudby*. Praha: Supraphon, o.p., 1983. ISBN 80-902912-0-1

Internetové zdroje

Randál budoucnosti: Hudební nástroje nové generace. <http://www.abicko.cz/clanek/precit-si-zabava/15416/randal-budoucnosti-hudebni-nastroje-nove-generace.html>. 15. 1. 2014

Konec je když zatáhnou oponu. http://brno.idnes.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A140311_2043918_brno-zpravy_daj. 18. 3. 2014

Dechová hudba. http://cs.wikipedia.org/wiki/Dechov%C3%A1_hudba. 10. 1. 2014

Hudba. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hudba>. 6. 3. 2014

Kultura. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kultura>. 17. 4. 2014

Theremn. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Theremin>. 20. 1. 2014

HEIDROVÁ, H. http://hudobnik.wbl.sk/dejiny_hudby_-_skripta_-_srpen_2010.pdf.
20.3.2014

Hudební výchova. <http://hvgvm1.webnode.cz/nonart/a1-rocnik/>. 10. 3. 2014

Jak na člověka působí hudba. <http://jakub.hucin.cz/hudba.html>. 13. 2. 2014

http://karinsagel.sweb.cz/Sociologie/SOC_ot1_14_2sem.doc. 15. 2. 2014

TAILOR, F. Opera PLUS. <http://operaplus.cz/filipika-proti-konzumu-a-vyprazdnenosti-v-popularni-hudbe/>. 15. 2. 2014

Hudba mladých. <http://referaty.aktuality.sk/hudba-mladych/referat-9009>. 15. 3. 2014

Stručné dějiny pedagogiky. <http://www.fi.muni.cz/~qprokes/pedagogika/dejiny.html>.
15. 3. 2014

Hanácký folklorní soubor Kosíř. <http://www.kosir.unas.cz/?stranka=hana&jazyk=cz>.
9. 2. 2014

Vzdělávání Rómů v ČR. <https://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/ikvz/podkapitoly/b02romo ve/18.pdf>. 16. 3.2014

Kulturní historie. <http://www.ptejteseknihovny.cz/uloziste/aba001/2007-2009/kulturni-historie>. 18.3.2014

Stručné dějiny hudby. <http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby/romantismus>.
15.3.2014

Slovácký rok. <http://www.slovackyrok.cz/>. 12. 2. 2014

Podluží v písni a tanci Tvrdonice. <http://www.tvrdonice.cz/view.php?cislocclanku=2009030006>. 20. 2. 2014

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Jakub Jan Ryba.....	17
Obrázek 2: František Škroup	17
Obrázek 3: Bedřich Smetana	18
Obrázek 4: Antonín Dvořák.....	18
Obrázek 5: Fidula.....	22
Obrázek 6: Housle ze sbírky „Díla tvořená láskou”	23
Obrázek 7: Klavír Petrof.....	23
Obrázek 8: Hybridní trumpeta Electrumpet.....	24
Obrázek 9: Themerin	25
Obrázek 10: Kyjovský kroj.....	28
Obrázek 11: Podlužácký kroj.....	29
Obrázek 12: Hanácký kroj	30